

FM: Jūlijā inflācijas pieaugumu nosaka energoresursu sadārdzinājums

Publicēts: 08.08.2018.

Kā vēsta jaunākie Centrālās statistikas pārvaldes dati, patēriņa cenu līmenis 2018. gada jūlijā, salīdzinot ar pērnā gada attiecīgo mēnesi, palielinājās par 2,6%, patēriņa cenas precēm pieauga par 2,4%, bet pakalpojumiem par 3,2%. Salīdzinot ar iepriekšējo mēnesi, patēriņa cenu pieauguma temps gada griezumā ir samazinājies par 0,2 procentpunktiem, taču gada inflācija šā gada jūlijā kopumā atbilst pēdējo mēnešu dinamikai, un ietekmējošie faktori paliek aizvien tie paši – cenu pieaugums ar energoresursiem saistītam precēm un pakalpojumiem.

Kaut arī neapstrādātās naftas cenas pasaules biržās pēdējos mēnešos nepārsteidz ar ļoti spēcīgām svārstībām, Brent markas jēlnaftas cena svārstās pie 75 ASV dolāru atzīmes par vienu barelu, taču, salīdzinot ar pērnā gada jūliju, kad vidējā cena bija nedaudz zem 50 ASV dolāriem par barelu, jēlnaftas cena sadārdzinājās par 52%. Tik iespaidīgs naftas cenu kāpums atstājis arī būtisku ietekmi uz degvielas cenām, it īpaši energoresursu importētājvalstīs.

Noderīga ziņa? Padalies!

Latvijas degvielas uzpildes stacijās vidējā degvielas cena šā gada jūlijā bija par 20,8% lielāka nekā pirms gada, tādējādi izskaidrojot gandrīz pusi (1,2 procentpunktus) no patēriņa cenu kāpuma šajā mēnesī. Līdzīga situācija vērojama, piemēram, ne tikai Igaunijā, kur degvielas cenas šā gada jūlijā palielinājās par 19,3% gada griezumā, bet arī parējās eirozonas valstīs. Saskaņā ar Eiropas Savienības Statistikas biroja Eurostat preses relīzi par patēriņa cenu novērtējumu šā gada jūlijā, vidējā gada inflācija eirozonā varētu būt palielinājusies līdz 2,1%, un lielāko devumu patēriņa cenu izmaiņās nodrošinātu tieši energoresursu cenu pieaugums.

Jāatzīmē, ka degvielas cenu kāpumu nedaudz veicina arī EUR/USD savstarpējais valūtas kurss. Ņemot vērā, ka jēlnafta pasaules biržās kotējas tieši ASV dolāros un eiro vērtība pret ASV dolāru kopš šī gada aprīļa samazinājās, jēlnaftas cenas eirozonas valstīs ir nedaudz augstākas.

Divas reizes gadā (janvārī un jūlijā) Latvijā tiek pārskatīti gāzes tarifi mājāsaimniecībām, un gāzes cena ir atkarīga no iepriekšējo deviņu mēnešu vidējās mazuta un dīzeļdegvielas cenas naftas produktu biržā. Ņemot vērā, ka energoresursu cena kopš pēdējās tarifu pārskatīšanas reizes ir palielinājusies un eiro vērtība kļuvusi vājāka, gāzes cena ar nelielu nobīdi seko līdzīgi degvielas cenu tendencēm, kuras ļoti operatīvi reaģē uz naftas cenu izmaiņām. Apstiprinot jaunus tarifus, redzam, ka gāze kļuva par 9,0% dārgāka, salīdzinot ar iepriekšējā gada jūliju. Jāatzīmē, ka tarifu izmaiņas šogad vairs nav gaidāmas un līdzīgs gāzes cenu pieaugums saglabāsies līdz gada beigām.

Cietais kurināmais arī ir ievērojami sadārdzinājies un, salīdzinot ar pērnā gada jūliju, tā cena ir palielinājusies par 16,8%.

Noturīgs cenu kāpums fiksēts arī atsevišķiem komerciāliem pakalpojumiem, ko galvenokārt izskaidro augošs privātais patēriņš, ko, savukārt, veicina nodarbināto skaita pieaugums un augošā darba samaksa. Tā šā gada jūlijā veselības pakalpojumu cena gada laikā

palielinājās par 2,9%, telekomunikāciju un ēdināšanas pakalpojumi attiecīgi par 1,5% un 3,1%. Īpaši var atzīmēt apdrošināšanas pakalpojumu cenu kāpumu par 22,5%, ko noteica transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas cenu pieaugums.

Nelielas izmaiņas patēriņa cenu pieaugumā jūlijā ieviesa sezonālais cenu kritums atsevišķiem pārtikas produktiem. Tradicionāli svaigie dārzeņi un augļi jūlijā ir lētāki nekā jūnijā, un šis gads arī nebija izņēmums. Taču arī gada griezumā svaigie dārzeņi un augļi bija lētāki, attiecīgi par 10,1% un 7,9%. Par 35,0% samazinājās arī cukura cena. Pārtikas cenas jūlijā kopumā samazinājās par 0,8%, kas ir pirmais pārtikas produktu cenu kritums kopš 2016. gada februāra. Vienīgais pārtikas produkts, kas ar katru mēnesi paliek ievērojami dārgāks, ir sviests. Neskatoties uz to, ka pērnā gada jūlijā sviesta cena palielinājās par 47,6%, šā gada jūlijā cena pieauga vēl par 18,6%. Taču kopumā jāatzīmē, ka šobrīd pārtikas cenu izmaiņas nerada spiedienu uz kopējo inflāciju, un līdzīga pārtikas cenu dinamika vērojama arī pārējās Baltijas valstīs.

Elektrības cena jūlijā bija par 2,6% mazāka nekā iepriekšējā mēnesī un par 2,3% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada jūliju. Cenu kritums saistīts ar to, ka ar 1. jūliju stājās spēkā zemāka obligātās iepirkuma komponentes (OIK) fiksētā daļa, kas ir daļa no kopējā OIK maksājuma. Salīdzinot ar iepriekšējo tarifu, jaudas komponente ir samazināta par 27,8%. Tādējādi visās sprieguma un patēriņa līmeņa grupās samazinājās cena par vienu megavatstundu. Ņemot vērā, ka OIK jaudas komponentei ir mazs īpatsvars kopējā elektrības rēķinā, elektrības cena būtiski nesamazinājās.

 [Pieteikties jaunumu saņemšanai e-pastā](#)

Vairāk par šo tēmu

[FM: Jūlijā Latvijā atgriežas inflācija](#)

10/08/2020

[FM: Straujā degvielas cenu krituma dēļ maijā fiksēta deflācija](#)

08/06/2020

[FM: Patēriņa cenas aprīli palika nemainīgas](#)

05/06/2020

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-julija-inflacijas-pieaugumu-nosaka-energoresursu-sadardzinajums>